

เป็นอิสระ กลาง ธรรม

รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ประจำปี ๒๕๖๓

๔) ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำข้อเสนอแนะไปเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่งหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

๕) ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทราบคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ประโยชน์ประกอบการพิจารณาตรวจร่างกฎหมาย ลำดับรองที่ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้เสนอตามขั้นตอน

“ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินข้างต้นนอกจากจะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานของรัฐที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขระเบียบ กฎเกณฑ์ และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีข้อบกพร่อง มีข้อโต้แย้ง หรือมีความไม่ชัดเจนแล้ว ยังเป็นประโยชน์โดยตรงกับประชาชนที่จะได้รับการคุ้มครองดูแลสิทธิเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ที่กำหนดให้รัฐมีหน้าที่อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พัฒนา บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินการ”

เรื่องที่ ๒

ปัญหาการดัดแปลงอาคารที่פקอาศัยเป็นที่พักอาศัย

ผู้ร้องเรียนขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแสวงหาข้อเท็จจริงกรณีนายกเทศมนตรีตำบลทุ่งยาวและนายอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ โดยปล่อยให้มีการดัดแปลงอาคารที่อยู่อาศัยในพื้นที่หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตชุมชน มาเป็นอาคารที่ใช้เลี้ยงนกนางแอ่น ทำให้ผู้ร้องเรียนและประชาชนที่พักอาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากกิจการดังกล่าว ทั้งนี้ผู้ร้องเรียน เคยร้องเรียนต่อหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ได้แก่ กรมอนามัย สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดตรัง เทศบาลตำบลทุ่งยาว ตำรวจภูธรจังหวัดตรัง ซึ่งได้มีการประชุมหารือเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน แต่ปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไข

ผู้ตรวจการแผ่นดิน และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้ลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริง และร่วมประชุมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดตรัง ประกอบด้วย จังหวัดตรัง ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดตรัง สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดตรัง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ที่ ๕ (นครศรีธรรมราช) และมีหนังสือสอบถามความเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการอนุญาตให้ผู้ประกอบการเก็บรังนก และเชิญประชุมหารือเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประกอบด้วย กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมปศุสัตว์ กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมอนามัย สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สรุปได้ความว่า

ข้อเท็จจริงของเรื่องร้องเรียนมี ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจาก ข้อเท็จจริงของสภาพปัญหายังไม่เข้า ลักษณะเหตุให้พิจารณาออกคำสั่ง ทางปกครองแก่ผู้ประกอบการได้ เช่น อาคารตามมูลกรณีได้ก่อสร้างก่อน พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ใช้บังคับ ในเขตสุขาภิบาลทุ่งยาว มีการต่อเติมเพียงเล็กน้อยไม่เข้าลักษณะดัดแปลงอาคาร และกิจการดังกล่าวได้ดำเนินการในที่ดินประเภทชุมชนมาก่อนกฎกระทรวงให้ใช้บังคับ ผังเมืองรวมเมืองตรัง พ.ศ. ๒๕๕๘ ใช้บังคับ ผลการตรวจสอบเหตุรำคาญพบว่า ระดับ ค่าวัดเสียงไม่เกินมาตรฐานที่กำหนด ภายนอกอาคารไม่มีกลิ่นรบกวน ไม่พบเชื้อโรค ใช้หัวदनกและนิเวศเชลในมูลนกและซากนกที่เอาไปตรวจสอบ สภาพอาคารตามมูลกรณี ไม่ปรากฏว่ามีสภาพชำรุด ไม่ปลอดภัย หรือมีสภาพการใช้ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง แข็งแรงของอาคาร เป็นต้น ปัจจุบันหลักการของพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามมาตรา ๑๔ วรรคสองและวรรคสี่ ได้แก้ไขเพิ่มเติมให้สามารถ อนุญาตและกำหนดข้อปฏิบัติในการให้เก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของ สัตว์ป่าคุ้มครองตามชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้ ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดหลักการ

ในการแก้ไขปัญหาก็บุคคลหรือนิติบุคคลสามารถเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งรังนกก็แน่นอนในสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ได้ ดังนั้น การพิจารณาแก้ไขปัญหาก็ต้องสอดคล้องกับกฎหมายอื่นด้วย ทั้งนี้ ความเห็นของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ชี้แจงว่า อยู่ระหว่างพิจารณาออกกฎหมายลำดับรองให้เป็นไปตามกฎหมายและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ส่วนความเห็นของหน่วยงานของรัฐอื่น เห็นว่า ควรเร่งรัดให้มีการออกกฎหมายลำดับรองดังกล่าว เพื่อให้มีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาต คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้อนุญาต มาตรการการปฏิบัติตามข้อกำหนด การตรวจสอบและการควบคุมในด้านการจัดเก็บรังสัตว์ป่าคุ้มครอง การควบคุมดูแลผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมถึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และส่วนราชการต่าง ๆ สมควรดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้มีการกำหนดเขตพื้นที่ควบคุมการปลูกสร้างอาคารหรือนำอาคารที่มีอยู่เดิมไปดัดแปลงให้มั่นคงเข้ามาทำรัง และดูแลควบคุมการดำเนินการของผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ต้องไม่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญและให้คำนึงถึงความปลอดภัยต่อประชาชนด้วย และในกรณีมีความจำเป็นและเพื่อปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน การพิจารณากำหนดให้มีกฎกระทรวงว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเพื่อใช้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของนกก็แน่นอนได้เป็นการเฉพาะ ในชั้นประชุมหารือร่วมกับกรมโยธาธิการและผังเมืองเห็นควรรับหลักการไว้พิจารณา และหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบจะได้พิจารณาทบทวนมาตรฐานสินค้าเกษตร (มาตรฐานบ้านรังนก) เมื่อกฎหมายลำดับรองมีผลใช้บังคับ

ผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้ว มีความเห็นว่าการดัดแปลงอาคารให้มีลักษณะผิดไปจากที่อยู่อาศัยของบุคคล และดำเนินการวิธีเร้าเรียกให้นกก็แน่นอนเข้ามาทำรังในอาคารเพื่อใช้ประโยชน์จากรังนั้น แม้จะไม่ได้ประสงค์ต่อผลซึ่งการกักขัง ยึดถือ หรือครอบครองตัวสัตว์โดยพล่อยให้มีอิสระในการอยู่อาศัยและบินเข้า - ออก แต่การดัดแปลงอาคารและกรรมวิธีดังกล่าวเล็งเห็นได้ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นที่อาศัยของสัตว์แตกต่างหากจากการพักอาศัยของบุคคล เมื่อพิจารณาลักษณะรังของนกก็แน่นอนซึ่งสร้างจากน้ำลายของนกดังกล่าวและมีข้อเท็จจริงที่รู้กันอยู่โดยทั่วไปว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจและเป็นทรัพย์สินที่มีราคาและอาจถือเอาได้ด้วย

การจัดเก็บและจำหน่าย แลกเปลี่ยน จำย แจก หรือโอนกรรมสิทธิ์ รวมถึงมีหรือแสดงไว้เพื่อขาย เมื่อรังของสัตว์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นในอาคารตามวัตถุประสงค์แห่งการนั้น จึงเป็นผลโดยตรงมาจากการต่อเติมหรือดัดแปลงอาคารเพื่อเป็นที่อาศัยของสัตว์นั้นด้วย อันเข้าลักษณะให้การสงเคราะห์หรือดูแลเพื่อแสวงหาประโยชน์จากนกที่แอ่นเข้ามาอาศัยทำรัง และใช้ประโยชน์จากรังของสัตว์นั้น ซึ่งเป็นผลผลิตที่ได้จากสัตว์ที่มีวัตถุประสงค์ดำเนินการในเชิงการค้าและมุ่งแสวงหากำไรตามความมุ่งหมายของการห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นแล้ว

แม้ว่าอาคารตามมูลกรณีจะยังไม่เข้าลักษณะของเหตุให้พิจารณาเพื่อออกคำสั่งทางปกครองที่เกี่ยวข้องได้ และการประกอบกิจการตามมูลกรณีคำร้องเรียนแม้รับฟังว่าได้ดำเนินกิจการดังกล่าวมาก่อนและไม่สอดคล้องกับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองตรัง พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๗ วรรคสอง (๔) ซึ่งกำหนดห้ามมิให้ใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชุมชนในกิจการ ดังนี้ “...(๔) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ ฝูง จระเข้ หรือสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า...” แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องของการใช้ประโยชน์ในสิทธิแห่งทรัพย์สิน การดำเนินการต้องอยู่ในขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้ และการประกอบกิจการต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองด้วย

กรณีดังกล่าวพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๗ วรรคสอง ได้กำหนดให้คณะกรรมการผังเมืองหรือคณะกรรมการผังเมืองจังหวัด พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือระงับการใช้ประโยชน์ที่ดินเช่นนั้นต่อไปได้ ในกรณีที่ใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นขัดต่อนโยบายของผังเมืองรวมในสาระสำคัญที่เกี่ยวกับสุขลักษณะความปลอดภัยของประชาชน สวัสดิภาพของสังคม หรือประโยชน์สาธารณะ จึงเป็นกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติขอบเขตการใช้สิทธิแห่งทรัพย์สินหรือการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ภายใต้เงื่อนไข วิธีการ หลักเกณฑ์ เพื่อแก้ไขสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีมาแต่ก่อนผังเมืองรวมใช้บังคับซึ่งปัญหาดังกล่าวมีการร้องเรียนร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมาโดยตลอดนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อยมา และมีการประชุมหารือหลายครั้งแต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาคได้และสร้างความขัดแย้งในชุมชน จึงแสดงให้เห็นว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภท

ชุมชนเพื่อกิจการตามมูลกรณีคำร้องเรียนมีปัญหาด้านนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประเภทชุมชนในสาระสำคัญ มิใช่เป็นเพียงปัญหาเหตุรำคาญหรือปัญหาการต่อเติมดัดแปลง อาคารแต่เพียงประการเดียว แต่รวมถึงการไม่ให้มีกิจการดังกล่าวเกิดขึ้นในที่ดินประเภท ชุมชนด้วย จึงเห็นควรที่จะเสนอปัญหาดังกล่าวให้คณะกรรมการผังเมืองจังหวัด จังหวัดตรัง พิจารณา

และจากการหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไข ปัญหาการเลี้ยงนกอีแอ่น รับฟังได้ว่า มีการดำเนินกิจการในลักษณะดังกล่าวอยู่ในหลาย พื้นที่ บางพื้นที่อาจไม่มีปัญหาการร้องเรียนเนื่องจากเป็นวิถีของชุมชน อีกทั้งรังนกอีแอ่น มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงมากและมีข้อมูลทางการวิจัยว่ามีคุณสมบัติช่วยสร้างภูมิคุ้มกันโรค บำรุงปอด เพิ่มความแข็งแรงของกระดูกและผิวหนัง ดังนั้น หากมีการส่งเสริมอย่างเหมาะสม จะสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น และทำให้ประชาชนมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง เป็นการกระจายรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ โดยต้องสอดคล้องกับความต้องการ และไม่สร้างผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนและชุมชน ได้แก่ การพิจารณาจัดเขต พื้นที่ (Zoning) เพื่อควบคุมการประกอบกิจการที่สอดคล้องกับข้อกำหนดห้ามใช้ประโยชน์ ที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยผังเมือง การปรับปรุงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การกำหนด มาตรฐานสำหรับสิ่งปลูกสร้างหรืออาคารสำหรับกิจการดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ รวมทั้ง ให้มีมาตรฐานของผลิตภัณฑ์สินค้าดังกล่าวด้วย ดังนั้น จึงเห็นควรที่หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องรับไว้พิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามหน้าที่และอำนาจต่อไปเช่นกัน

ส่วนกรณีปัญหาการดัดแปลงอาคาร เฉพาะกรณีอาคารที่เข้าลักษณะดัดแปลง โดยไม่ได้รับอนุญาตเจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องตรวจสอบและดำเนินการให้เป็นไปตาม กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยการศึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันตามมาตรา ๒๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ อาศัย อำนาจตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. กรณีอาคารเลขที่ ๑๖/๑๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ดัดแปลงโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น เทศบาลตำบลทุ่งยาว ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยเมื่อตรวจสอบแล้ว ให้มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารยื่นคำขออนุญาตให้ถูกต้อง หรือหากพบว่า การดัดแปลงนั้นมีผลกระทบต่อความมั่นคงแข็งแรงของอาคารและไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ให้มีคำสั่งรื้อถอนภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ ให้เทศบาลตำบลทุ่งยาวตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยและขอให้รายงานผลให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบด้วย

๒. ให้คณะกรรมการผังเมืองจังหวัด จังหวัดตรัง ดำเนินการพิจารณาปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อประกอบกิจการเลี้ยงนกอีแอ่นหรือใช้เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์นั้น ในเขตพื้นที่สัชมพู่ ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๗ วรรคสอง ประกอบกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองตรัง พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๖ (๑) และข้อ ๗ วรรคสอง (๔) โดยต้องให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน ที่ประกอบกิจการดังกล่าวและประชาชนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นเพื่อแสดงข้อเท็จจริงและความคิดเห็นประกอบด้วย และจัดให้มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข หรือระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชุมชนนั้นแล้วแต่กรณี สำหรับกิจการที่ไม่สอดคล้องและขัดต่อนโยบายผังเมืองรวมในสาระสำคัญ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการผังเมืองจังหวัด จังหวัดตรัง ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยและขอให้รายงานผลให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบด้วย

๓. ให้คณะกรรมการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ กรณีราษฎรได้รับผลกระทบจากการเลี้ยงนกอีแอ่นในเขตเทศบาลตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งจังหวัดตรัง ที่ ๔๖๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ได้มีการดำเนินการประชุมอย่างต่อเนื่องเพื่อพิจารณาหารือ ติดตาม เปรียบเทียบ และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือผู้ประกอบการและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเคร่งครัด เพื่อขจัดหรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากการประกอบกิจการดังกล่าว และในกรณีที่มีปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับข้อเท็จจริงเพื่อออกคำสั่งทางปกครอง ควรมีหนังสือสอบถามความเห็นไปยังหน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นด้วย

๔. ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณาเร่งรัดออกระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าคุ้มครองตามมาตรา ๑๔ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งนี้ให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยและขอให้รายงานผลให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบด้วย

๕. ให้กรมโยธาธิการและผังเมือง ดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ พิจารณาให้มีกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการก่อสร้าง ดัดแปลง อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าคุ้มครองและใช้เพื่อเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์นั้นไว้เป็นการเฉพาะ โดยกำหนดลักษณะ แบบ รูปทรง สัดส่วน เนื้อที่ ที่ตั้งของอาคาร ระดับ เนื้อที่ของที่ว่างภายนอกอาคารหรือแนวอาคาร และระยะหรือระดับระหว่างอาคารกับอาคารหรือเขตที่ดินของผู้อื่นหรือระหว่างอาคารกับถนนทางเท้าหรือที่สาธารณะ และการใช้วัสดุสำหรับอาคารให้เหมาะสมเพื่อวัตถุประสงค์แห่งการนั้น ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕ (๓) และมาตรา ๘ (๑) (๓) และ (๘) ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการกำหนดความสูงของอาคารและพื้นที่ภายในให้มีความเหมาะสมแก่กิจการ แนวอาคารและระยะต่าง ๆ ของอาคาร ต้องไม่อยู่ในแหล่งชุมชนพักอาศัยและแหล่งปนเปื้อนจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ การก่อสร้างอาคารต้องใช้วัสดุที่เหมาะสมและสะอาดไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนและต้องมีวัสดุดูดซับเสียงภายในอาคาร มีการป้องกันการรั่วไหลของน้ำเสีย หากกรณีต้องปล่อยน้ำเสียออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือทางระบายน้ำต้องมีระบบการบำบัดน้ำเสียด้วย ต้องมีการวางผังที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะและแยกพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นสัดส่วน เช่น พื้นที่เก็บอุปกรณ์ ทำลายซาก ห้องเก็บรัง หรือพักอาศัย เป็นต้น โดยอาจประสานขอข้อมูลอันจำเป็นจากสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติหรือหน่วยงานของรัฐอื่นที่มีการศึกษา วิจัย เกี่ยวกับอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเพื่อกิจการดังกล่าว ทั้งนี้ให้ออกกฎกระทรวงให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยและขอให้รายงานผลให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน ทราบด้วย

๕.๒ ในระหว่างที่ยังไม่มีการปรับปรุงกฎหมายตามข้อ ๕.๑ ให้กำหนดแนวทางปฏิบัติ ขั้นตอน และการแก้ไขปัญหาการอนุญาตการก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรั้งของสัตว์ป่าคุ้มครองและใช้เพื่อเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์นั้น และแจ้งให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาอนุญาตทราบถึงการอนุญาตให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยในการพิจารณาเพื่ออนุญาตต้องให้สอดคล้องกับข้อกำหนดผังเมืองรวมเป็นสำคัญ และในกรณีที่มีการก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารที่มีมาแต่ก่อนผังเมืองรวมใช้บังคับและไม่สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามข้อกำหนดผังเมืองรวมนั้นและอาจขัดต่อสาระสำคัญที่เกี่ยวกับ สุขลักษณะ ความปลอดภัย ของประชาชน สวัสดิภาพของสังคม หรือประโยชน์สาธารณะ ควรแก้ไขปัญหอย่างไร ทั้งนี้ ภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยและขอให้รายงานผลให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบด้วย

๖. ให้สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ พิจารณาทบทวนมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติที่ดีสำหรับบ้านนกอีแอ่น กรณีขั้นตอนการผลิต รวมถึงการพัฒนาคุณภาพของสินค้ารังนกอีแอ่นเมื่อระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรั้งของสัตว์ป่าคุ้มครองมีผลใช้บังคับแล้วโดยเร็ว

ทั้งนี้ ในการดำเนินการตามคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วแต่กรณี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย เว้นแต่ไม่อาจดำเนินการได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นแจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว เพื่อปรึกษาหารือร่วมกันแก้ไขปัญหาลุ่ปรศรคดงกล่าวต่อไป โดยให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดินถึงผู้ร้องเรียนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป

ผู้ตรวจการแผ่นดินลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริง
และร่วมประชุมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดตรัง

เรื่องที่ ๓

การออกโฉนดที่ดินกับคลองสาธารณะประโยชน์

ผู้ร้องเรียนอ้างว่า ชาวบ้านในตำบลเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ได้รับความเดือดร้อนจากกรณีกลุ่มทุนจากภายนอกพื้นที่เข้าไปซื้อที่ดินและมีการนำดินจำนวนมากมาถมในลำคลองสาธารณะประโยชน์ ซึ่งบริเวณดังกล่าวเป็นปากคลองที่เชื่อมระหว่างลำห้วยหลายสายรวมกันและไหลลงสู่ทะเล โดยชาวบ้านได้นำเรือผ่านเข้าออกและใช้ประโยชน์จากคลองดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาช้านาน ต่อมาได้ตรวจสอบพบว่ามี การออกโฉนดที่ดินทับลำคลองสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวแล้ว ทำให้ลำคลองกลายสภาพเป็นผืนแผ่นดินขนาดใหญ่ติดถนนรอบเกาะ นอกจากนี้ นายทุนยังได้ทำการปิดทางเข้าออกของชาวบ้าน และสร้างรั้วลวดหนามกั้นเอาไว้ ชาวบ้านได้ร้องเรียนไปยังศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดตรังเป็นเวลากว่า ๕ เดือนแล้ว แต่ผู้ร้องเรียนยังไม่ทราบความคืบหน้าแต่อย่างใด

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีหนังสือขอให้จังหวัดตรังชี้แจงข้อเท็จจริงและส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดิน ต่อมาจังหวัดตรังชี้แจงว่า จังหวัดตรังโดยสำนักงานที่ดินจังหวัดตรัง สาขาย่านตาขาว และอำเภอปะเหลียน ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่า การสอบสวนพยานบุคคลกับพยานเอกสารไม่เป็น